

Adoption & Samfund

Medlemsblad for Adoption & Samfund | Nr. 3 | Juni 2013 | 37. årgang

LÆS I DETTE NUMMER:

Når vi træder ud af det anonyme og ind i det offentlige rum
Tilknytning og tilknytningsforstyrrelser hos adopterede børn

INDHOLD

Leder: Vi hilser en grundig undersøgelse af adoptionsområdet velkommen	3
Kirsten Næsby: Når vi træder ud af det anonyme og ind i det offentlige rum	4
Ann-Mette Munch: Tilknytning og tilknytningsforstyrrelser hos adopterede børn . . .	6
Bogameldelse: Den nænsomme anbringelse	8
Netværksgruppen: Adopteret fra Colombia	9
Ina Dulanjani Dygaard: Rumænien, rouladeræs og råhygge	10
Nyt fra lokalforeningerne	12
Lokalforeninger og landegrupper	18
Rådgivningsguide	19
Kalender	20

Adoption & Samfund

Foreningstelefon:

65 92 00 18

Hjemmeside:

www.adoption.dk

HOVEDBESTYRELSE

Formand:

Jens Damkjær
Vestre Fasanvej 53
8410 Rønede
jens.damkjaer@adoption.dk
40 83 41 93

Næstformand:

Michael Paaske
Klanghøj 47
8670 Låsby
michael.paaske@adoption.dk
65 96 05 21 (priv.) / 29 48 53 06 (mob.)

2. næstformand:

Jørn K. Pedersen
Prangerager 38
7120 Vejle Øst
joern.k.pedersen@adoption.dk
60 82 04 35

Sekretær (valgt uden for HB):

Carl Erik Agerholm
Teglvej 4, Frifelt
6780 Skærbæk
carlerik@fam-agerholm.com
74 75 73 65

Bestyrelsesmedlemmer:

Marianne Østergaard
Vesterbrogade 191, 4.
1800 Frederiksberg C
marianne.oestergaard@adoption.dk
33 22 95 53

Helena Moskov Starcke
Mullebævej 13
9330 Dronninglund
helena.moskov.starcke@adoption.dk
53 55 45 48

Ina Dulanjani Dygaard
Høegh-Guldborgs Gade 139, st. th.
8000 Århus C
ina.dygaard@adoption.dk
20 77 06 70

Lene Borg
Tveje-Merløse 2B
4300 Holbæk
lene.borg@adoption.dk
40 60 92 01

Lilian Vigtoft-Jessen
Nørregade 32
6670 Holsted
lilian.vigtoft-jessen@adoption.dk
24 20 51 01

Charlotte Christensen
Gl. Ringkøbingvej 1A
7400 Herning
charlotte.christensen@adoption.dk
97 21 18 78

Rie Østergaard
Holbækvej 16
7400 Herning
rie.oestergaard@adoption.dk
97 22 12 87

Claus Bo Hansen
Pilevang 21
4690 Haslev
claus.bo.hansen@adoption.dk
56 31 45 90

Suppleanter:

Sanne Vindahl Nyvang
Christian Winthers Vej 4A, 03. th.
1860 Frederiksberg C
sanne.vindahl.nyvang@adoption.dk
28 57 00 19

Kasserer (valgt uden for HB):

Ellen Larsen
Glenstrup Søvej 15
8990 Fårup
kasserer@adoption.dk
86 45 26 32

Medlemsadministration:

Adoption & Samfund
Medlemsadministrationen
Skibbroen 6,2. – Postboks 13
6200 Aabenraa
medlemsadm@adoption.dk
35 29 42 52

KOLOFON

Redaktion:

Hovgårdsparken 53
2670 Greve
bladet@adoption.dk

Redaktionsmedlemmer:

Heidi Senderovitz 60 72 90 05
Hovgårdsparken 53 (kontakt efter 19)
2670 Greve

Anne-Louise 39 61 03 61
Linnemann Bech
Enighedsvej 49B
2920 Charlottenlund

Anne Marie Andresen 38 79 97 35
Raunstrupvej 6 (kontakt 17-19)
2720 Vanløse

Lykke L. Pedersen 45 85 12 79
Brede 65
2800 Kgs. Lyngby

Pia Reinholm Jensen 47 74 23 53
Elverdamsvej 3A
3300 Frederiksværk

Ansvarshavende for dette nummer:

Heidi Senderovitz

Medlæser:

Anne-Louise Linnemann Bech

Grafisk produktion:

Eks-Skolens Trykkeri ApS 35 35 72 76
Oplag: 4.300 stk.

Adresseændring, udmeldelse m.v. bedes
meddelt medlemsadministrator på e-mail
medlemsadm@adoption.dk.

Abonnement kr. 400,-
Medlemskab inkl. blad kr. 400,-
Annoncepris Kr. 10,- pr. spaltecentimeter.

Bladet modtager altid gerne billeder. Hvis
du ønsker fotografens navn nævnt, skal det
anføres. Husk at oplyse om navn, adresse,
motiv, afgiverland og tidspunkt. Bladet
(inklusive billederne) lægges altid efterføl-
gende på www.adoption.dk.

Artikler i bladet udtrykker forfatterens
synspunkter og ikke redaktionens eller
foreningens. Redaktionen forbeholder sig ret
til almindelig korrekturlæsning af indkomne
artikler.

Bladet udkommer i februar, april, juni, sep-
tember, oktober og december.

Forsiden: Luna Eyerusalem 2 år, født i Etiopien.

NÆSTE DEADLINE:

10.08.13

Du kan melde dig ind i Adoption & Samfund på
www.adoption.dk, eller brug koden her:

Vi hilser en grundig undersøgelse af adoptionsområdet velkommen

Den 6. juni havde Enhedslistens Pernille Skipper kaldt Social- og Integrationsminister, Karen Hækkerup, i samråd vedrørende adoption nu og i fremtiden. Her gjorde ministeren blandt andet rede for Ankestyrelsens besøg i Etiopien, for nedsættelsen af et udvalg, der skal kulegrave hele adoptionsområdet det næste år, og for ministerens henvendelse til kammeradvokaten.

Ministeren godtgjorde, at hun ikke stopper for formidlingen af børn, mens undersøgelsen står på, og at der er blevet allokeret ekstra ressourcer, mens udvalget arbejder. Karen Hækkerup gjorde også rede for, at undersøgelsen blandt andet skal undersøge, om private formidlende organisationer er den rigtige måde at formidle børn på, eller om det skal være en statslig opgave.

Vi hilser i A&S en sådan undersøgelse velkommen, og det er ikke afgørende for A&S, hvorvidt formidlingen går gennem private organisationer som AC Børnehjælp og Dan-Adopt, eller om opgaven løses af en statslig institution. Det afgørende er, at Danmark også i fremtiden støtter adoptionsideen – både til glæde for de børn, der ellers ikke kan få en familie, og til glæde for de adoptanter, der har forældrekompetencerne og gerne vil danne familieformen adoptivfamilie.

Det er en glæde at høre, at Social- og Integrationsministeren har fokus både på selve formidlingen, men også på, at adoptivbørn og adoptivfamilier har brug for adoptionsfaglig hjælp. Det glæder vi os i A&S til at se konkretiseret i permanent PAS og oprettelsen af et Videns- og Formidlingscenter for Adoption. Dette har jeg og A&S sagt mange gange – og vi vil sige det igen og igen – indtil vi har fået begge dele. Det skylder vi for at kunne leve op til Haagerkonventionen, og det skylder vi alle parter, der er involveret i adoption.

Kort før julen 2012 modtog vi i A&S et julebrev fra Social- og Integrationsminister Karen Hækkerup. Julebrevet indeholdt en invitation til at mødes. Det har vi gjort, og ministeren har yderligere vist adoptionsideen interesse ved at deltage i A&S' sidste landsmøde. Nu glæder vi os til forhåbentligt igen at få en invitation – denne gang om at være med i udvalget, der skal undersøge adoptionsområdet og komme med forslag til, hvordan vi i fremtiden kan støtte adoptionsideen bedst muligt, både juridisk, etisk og adoptionsfagligt.

Alle adopterede, kommende adoptanter og adoptivfamilier ønskes en rigtig god sommerferie.

Jens Damkjær
Formand for Adoption & Samfund

Når vi træder ud af det **anonyme** og ind i det **offentlige** rum

Af Kirsten Næsby

Som mor og ægtefælle føler jeg mig som en helt almindelig del af den danske befolkning. Min lille familie er mit omdrejningspunkt, som jeg værner om og holder af.

Når jeg bevæger mig i det offentlige rum med mit barn, oplever jeg nogle gange en adfærd fra folk omkring mig, der undrer mig.

Hvorfor er det, at vi som adoptivfamilie somme tider møder mennesker, der uden videre overskrider vores og vores børns personlige grænser?

Hvad er det, der gør, at nogle mennesker mener, at vi som adoptivfamilie er „offentlig ejendom“, som alle og enhver har tilladelse til at stille til tider meget intime spørgsmål og forvente et svar?

Disse spørgsmål har jeg personligt brugt meget tid på at undre mig over og forsøgt at finde et svar på. Jeg har også forsøgt at finde en løsning på, hvordan vi kan ruste vores børn til de spørgsmål, de kan møde i det offentlige rum.

En anderledes familie

Hånden på hjertet. Vi er en anderledes familie i forhold til gennemsnittet. Vi har adopteret vores børn. For os som adoptivfamilie er det det naturligste i verden, at de børn, vi har, er vores. Vi føler ikke, at vi elsker vores børn mindre, eller at de hører mindre til hos

os, fordi de ikke bærer på vores gener. Vores nærmeste ser også i langt de fleste tilfælde på vores børn som deres børnebørn, fætre, nevøer og niecer osv. Uden forbehold. Når vi og vores børn færdes i nærmiljøet, hvor vi er kendte, er det meget sjældent, at der stilles spørgsmål til vores „rigtighed“ som familie. Vi er familien Hansen, mor og far til Peter og Helle, et par forældre med deres børn.

Vi er som adoptivfamilie bevidst om, at der findes en biologisk far og mor til vores børn. For min del er det med stor taknemmelighed, at jeg tænker på mit barns biologiske ophav. Havde det ikke været for den biologiske mor og far, var jeg aldrig blevet mor til mit fantastiske barn.

Langt de fleste adoptivfamilier inddrager barnets biologiske ophav som en naturlig del af familiens dagligdag og historie.

Jeg er overbevidst om, at det falder helt naturligt for alle adoptivfamilier, at der findes et andet par forældre, de biologiske, der er årsag til, at de har fået deres adoptivbørn. Jeg er også overbevist om, at man som adoptivforældre føler sig som de rigtige forældre til sine børn.

De forhold, som jeg lige har nævnt, opleves anderledes af andre, som ikke har adopteret. Vi opleves anderledes, når vi træder ud af anonymiteten og ind i det offentlige rum, hvor vi ikke er kendt. Vi er ikke længere anonyme, fordi vi i langt de fleste

tilfælde ikke ligner hinanden og alle andre danskere. Med andre ord skiller vi os ud fra mængden.

Den røde blomst

Når noget skiller sig ud fra mængden som for eksempel en rød blomst blandt en mark af hvide blomster, bliver det genstand for opmærksomhed. Som adoptivfamilie er vi den røde blomst, der ikke ligner alle de andre. Dette faktum, tror jeg, er årsagen til, at vores medmennesker kan finde på at stirre nysgerrigt på vores børn eller stille nærgående spørgsmål til dem eller os som forældre.

Vi kan komme i tvivl om, hvorvidt den røde blomst på marken af hvide blomster er ægte. Jeg tror, at det samme gør sig gældende hos vores medmennesker, der møder os og vores børn på gaden. De kommer i tvivl, om vi er en „ægte“ familie. Mennesker kommer i tvivl, fordi det ofte fremgår ved den manglende enshed imellem os, at vores børn ikke er „hjemmelavet“.

Jeg tror, at nogle er af den opfattelse, at når børn ikke er „hjemmelavede“, så er det ikke vores rigtige børn, og vi er ikke de rigtige forældre. Nogle mener med andre ord, at det er biologien, der bestemmer, hvem og hvornår man er de rigtige forældre og børn.

Omvendt kan man jo spørge: Findes der forkerte forældre eller børn? Nej, ikke efter min mening.

Når vi som forældre eller vores børn bliver mødt med spørgsmål som for eksempel „Hvor er de rigtige forældre?“ „Savner hun ikke sine rigtige forældre?“ „Det er da ikke din rigtige mor?“ eller vi mødes med andet, der stiller spørgsmålstegn ved rigtigheden af vores familie, tror jeg ikke, at folk altid spørger af ond vilje. De spørger af nysgerrighed og uvished. De er ikke klar over, at de med deres spørgsmål kan såre og så tvivl i vores børn om deres tilhørsforhold, eller om de er „forkerte“.

Det vil være urealistisk at tro, at der kan laves om på mennesker. Jeg tror, at folk vil blive ved med at stille spørgsmål og stirre, når vi og vores børn færdes i det offentlige rum. Vi skal som forældre forsøge at ruste vores børn til at møde de nysgerrige blikke og spørgsmål, de møder.

Hvordan ruster vi vores børn til omverdenen?

Alle adopterede børn har oplevet en eller anden form for svigt i deres liv, før de kom ind i deres nye familie – først ved adskillelsen fra de biologiske forældre og dernæst fra et eller flere børnehjem eller plejefamilier. Det adopterede barn har været udsat for en voldsom adskillelse fra det, der var kendt for barnet og har som følge deraf oplevet brud i tilknytningsprocessen. Der starter derfor en lang proces, hvor forældre og barn skal lære hinanden at kende og knytte sig til hinanden. Forældre og barn har vidt forskellige forudsætninger for at starte det nye liv som familie.

For at ruste vores børn til omverden er det vigtigt, at vi arbejder med og er bevidste om betydningen af en god tilknytning barn og forældre imellem. Jeg tror, at hvis barnet er svagt i sin tilknytning til sine forældre, er barnet lettere at rokke i tvivlen, om vi nu også er de rigtige forældre, eller om barnet er „forkert“.

Tilknytning går begge veje

For mig går tilknytning begge veje, forstået på den måde, at barnet skal knytte sig til os som sine forældre, og vi skal knytte os til barnet som vores barn.

Jeg ser blandt andet på tilknytning som et hus, der bygges op fra grunden. Noget af det vigtigste for at få et godt hus er husets fundament. Uden et fast fundament kan et hus ikke klare et stormvejr eller rystelser.

Det samme gør sig gældende for et barn og dets forældre. Er fundamentet eller tilknytningen svag, kan det resultere i problemer med at stå fast, hvis der sås tvivl om for eksempel tilhørsforhold barn og forældre imellem.

Et godt fundament til tilknytningen

Jeg har ikke en færdig opskrift, da der er store individuelle forskelle fra barn til barn

på, hvilken baggrund det kommer fra, hvordan det har oplevet tidligere relationer til andre mennesker, samt hvilke typer af svigt det enkelte barn har oplevet.

Det, jeg kan gøre, er at komme med min vurdering af, hvordan vi kan ruste vores børn til at klare sig derude i omverden.

For at vende tilbage til det med det gode fundament er det vigtigt, at vi som forældre viser vores barn, at han eller hun hører til hos os. Barnet skal vide, at vi ønsker det, elsker det, og at vi aldrig vil svigte det.

Vi skal lære barnet at skelne mellem forskellen på de biologiske forældre og os som de værende og blivende forældre. Der er naturligvis forskel på, hvad man som forældre siger og gør over for et barn på for eksempel 1 år og et barn på 5 år. Her må vi selv tilpasse tilknytningen og det, vi gør, så det svarer til vores barns niveau og behov.

Jeg mener, at det er vigtigt at gøre klart for barnet, at de biologiske forældre har givet det livet og muligheden for at starte på en tilværelse her i verden.

Det er samtidig vigtigt at slå fast over for barnet, at vi er de værende og blivende forældre, som vil være der resten af vores liv og hjælpe dem godt gennem den tilværelse og det liv, der er deres. Vi skal også lære vores børn at nyde det og føle sig trygge ved at have os som forældre og at være en del af familien.

Alt efter barnets alder kan man som forældre ud over masser af tryghed, kærlighed og forudsigelighed lave en tegning eller en skitse, der kan hjælpe barnet til at forstå, hvad det er, der gør os til deres forældre, „de rigtige“.

Igen med barnets alder taget i betragtning tror jeg, at det er med til at styrke tilknytningen barn og forældre imellem, at man former barnets historie, så den bliver en fasttømret del af familien – en del af familiens stamtræ, der er med til at fortælle barnet, at det er vores barn, som har sit tilhørsforhold i vores slægt.

Som et forsøg på at ruste vores børn til den verden, de lever i, finder jeg det vigtigt, at vi forsøger at styrke barnets selvtillid samt at gøre barnet i stand til at elske sig selv. Jeg er af den overbevisning, at for at kunne elske andre mennesker skal man være i stand til at elske sig selv.

Vi skal forberede vores børn på, at andre mennesker, der ikke selv har adoption inde på livet, måske ser anderledes på vores familieform og stiller spørgsmål til ægtheden af vores måde at være en familie på.

Konklusion

For at vende tilbage til spørgsmålet, „Hvordan ruster vi vores børn til omverdenen?“, vil jeg som afslutning skrive lidt om, hvorfor jeg har skrevet denne artikel.

En stærk tilknytning mellem barn og forældre er vigtig for at ruste vores børn til at klare den nysgerrighed og de til tider nærgående spørgsmål, som de møder gennem livet. Nedsættende bemærkninger og ondskab fra andre mennesker kan vi som forældre nok ikke lære vores børn ikke at blive kede af og såret over. Her er det andre hjælpemidler, som vi må tage i brug.

Vi skal forsøge at ruste vores børn til, at der findes andre måder at få børn på end ved at lave dem selv, og at der ikke findes en rigtig eller forkert måde at få børn på. Samtidig skal vi forberede vores børn på, at ikke alle mennesker har denne opfattelse, hvilket kan medføre, at der stilles spørgsmål til dem, hvoraf nogle kan være grænseoverskridende.

Jeg tror, at det er vigtigt, at vi forsøger at formidle til vores børn, at de har grund til at være stolte af og nyde, at de er en del af en anderledes familie.

Som tidligere nævnt er der store individuelle forskelle på, hvilke relationer barnet har haft til andre mennesker, samt hvilke og hvor mange svigt barnet har oplevet, før det kom ind i adoptivfamilien. Barnets relationer til tidligere omsorgspersoner og måden, det er blevet svigtet på, har en stor betydning for, hvordan det knytter sig til sine nye forældre, samt hvordan det klarer sig gennem livet.

Hvis barnet har fået opbygget en stærk og sund tilknytning til os som forældre, er risikoen for, at de bliver rystet eller tvivler på, om de er „forkerte“, mindre. De ved, hvor de hører til, deres fundament er stærkt, og de er derfor i stand til at stå fast i troen på eget værd. Så hvis de møder et spørgsmål som „Savner du ikke dine rigtige forældre?“, kan de med ro i sjælen svare: „Hvorfor tror du, jeg savner mine rigtige forældre? Jeg bor jo sammen med dem“.

Hvor lang tid det tager at opbygge en stærk tilknytning barn og forældre imellem, eller om tilknytningen lykkes, kan jeg ikke give et svar på. Det afhænger af, hvad vi hver især har med os fra relationer til andre mennesker og i vores livserfaringer. ■

TILKNYTNING

og tilknytningsforstyrrelser hos adopterede børn

Af psykolog Ann-Mette Munch

Tilknytning i spædbarnsalderen ser i al forskning ud til at være grundstenen for et menneskes måde at kunne komme til at fungere på, når der ses bort fra medfødte, genetiske problemstillinger og andre fosterproblematikker. Kvaliteten af tilknytningen/mor-barn-forholdet er således afgørende for, hvorledes det lille barn får mulighed for at udvikle sig både kognitivt (intellektuelt) og socio-emotionelt (socialt og følelsesmæssigt).

Beskyttende faktorer

I forhold til adoption ser det ud til, at der i forskningsverdenen er enighed om, at en tidlig adoption indtil 6-måneders-alderen vil være det optimale for barnet, og ligeledes at der i denne tid skal have været mulighed for, at barnet har haft en omsorgsperson til at varetage dets behov.

Dette er en af flere beskyttende faktorer for, at et spædbarn kan udvikle en sikker tilknytning til sine forældre. Denne omsorgsperson skal have sørget for at have dækket spædbarnets basale behov for tryk, føde, nærvær og kontakt, således at barnet har oplevet en stabil voksen, der er til for dets egen skyld og er i stand til at dække dets behov, når det har brug for det. Spædbarnet har behov for en voksen, der er i stand til at aflæse dets behov og tage sig af det på en måde, så det ikke føler sig frustreret og svigtet.

Risikofaktorer

Hvis et barn derimod har været udsat for et massivt omsorgssvigt med indlæring af en undgående tilknytning og samtidig bliver bortadopteret i en sen alder og til forældre, der ikke er blevet oplyst om problemstillingen og ikke har de kompetencer, der skal til og ønsket om at gå i gang med et større pædagogisk-psykologisk arbejde for muligvis at kunne ændre barnets udviklingsmuligheder og evnen til tilknytning, så overfører barnet sin indlærte tilknytningsmåde til adoptivforældrene, der herved måske ikke formår at igangsætte en ændring i tilknytningsmåden.

Mary Ainsworth har i Baltimoreundersøgelsen (1985) undersøgt 26 mor-barn-forhold og ud fra dette inddelt tilknytningsmønstrene hos børnene i tre hovedtyper

samt identificeret de betingelser, som fremmer udviklingen af disse mønstre. De tre hovedtyper er: En sikker tilknytning, en ængstelig-ambivalent tilknytning og en ængstelig-undgående tilknytning, hvor den sidste er den mest bekymrende i forhold til det lille barns udvikling.

På verdensplan er dårlig ernæringstilstand hos mor og barn den primære årsag til forstyrrelser i hjernen. Hjernen er lokalet for personligheden, og skader som følge af moderens alkohol- og stofmisbrug, sygdomme eller en mangelfuld ernæringstilstand påvirker både hende og i særdeleshed det ufødte barn.

Hvis et spædbarn skal kunne få en udviklingsforstyrrelse, skal der særlige konditioner til i arvemassen, fosterstadiet og/eller i opvæksten til, for at et barn kan få en tilknytningsforstyrrelse i barndommen. Winnicott beskriver således, at moderens/omsorgsgiverens tilpasning til barnet i begyndelsen må være helt præcis, da det ellers ikke vil være muligt for spædbarnet at begynde at danne evnen til at opleve en relation til den ydre virkelighed eller bare danne sig et begreb om den ydre virkelighed (Winnicott 1990).

Tilknytningsforstyrrelser i barndommen

I forhold til et barn, der er inde i et tidligt frustreret udviklingsforløb, må kontakten mellem mor og barn derfor have været mangelfuld, således at barnet har haft oplevelsen af alvorlige svigt tidligt i livet i forhold til opfyldelsen af dets basale behov. Disse oplevelser opsummeres, og barnet udvikler en forstyrret følelsesmæssig udvikling og adfærd, der er meget anderledes end børn, hvor moderen har været lydhør

og har formået at tilfredsstille deres behov. Et barn, der er inde i et tidligt frustreret udviklingsforløb, handler ikke adækvat i forhold til gældende normer og regler og er ikke selv opmærksom på det. Afhængig af alder udviser det forskellige symptomer på den tidlige frustration og vil derfor benytte sig af nogle umodne forsvarsmekanismer, som senere hen i livet kan give sig udslag i antisocial tendens eller en dyssocial personlighedsstruktur.

I forhold til adoptivbørn, der kan have været udsat for mange forskellige påvirkninger og skift i deres opvækst, inden de kommer til adoptivfamilien, er det derfor ekstra vigtigt at være opmærksom på barnets måde at reagere på. Barnets baggrundshistorie er måske ukendt, men barnets adfærd kan indikere, om det har været udsat for et traume eller måske er et skrøbeligt og måske vanskeligt kontaktbart barn, der allerede er inde i et tidligt frustreret udviklingsforløb, som adoptivforældrene skal have nogle særlige forudsætninger og kompetencer for måske at være i stand til at kunne vende. Nogle børn har været udsat for utallige skift og har derfor ikke fået mulighed for at knytte sig til en omsorgsperson, idet der ikke har været en varig omsorgsgiver til at sørge for den basale tryk og sikkerhed for barnet.

Ann-Mette Munchs undersøgelsesresultat fra 2000

I år 2000 lavede jeg en kvalitativ undersøgelse (Munch 2000) af 7 adopterede børn fra forskellige steder i verden. De 5 af dem udviste en adfærd, hvor det var sandsynligt, at de havde været udsat for en eller anden form for omsorgssvigt i deres tidlige barndom. Det 6. barn havde været i ple-

efamilie indtil ankomsten til Danmark og udviste ingen tegn på omsorgssvigt, men var velfungerende ved ankomsten. Det 7. barn viste sig at have en medfødt, genetisk lidelse, der først blev opdaget senere. 5 af børnene var fra 8 uger til 5½ måned gamle ved ankomsten. 4 af de 7 børn var kommet til at være almindeligt fungerende i deres udvikling.

2 af de 7 børn var inde i et tidligt frustreret udviklingsforløb, og forældrene havde måttet aflevere dem på en behandlingsinstitution, da de havde været meget svære at rumme i familierne. Disse to børn var også de ældste. De var henholdsvis 10 måneder og 4 år og 4 måneder ved ankomsten til Danmark. Disse to børn havde også været på børnehjem/hospital meget tidligt i deres liv. De var fejl- og underernærede, og om barnet på 10 måneder ved ankomsten var der viden om en meget ung mor, der levede på gaden med barnet, og som var i en ernæringsmæssigt dårlig tilstand. Barnet på 4 år og 4 måneder havde været på forskellige børnehjem, hvor der havde været mangelfuld eller næsten ingen voksenkontakt. Ud fra oplysningerne kunne det konkluderes, at disse to børn havde været udsat for et massivt omsorgssvigt i forhold til de helt basale behov som mad, tryk og sikkerhed, som en voksen omsorgsgiver skulle have sørget for blev dækket. Den vigtige, tidlige mor-barnkontakt havde været meget mangelfuld eller havde overhovedet ikke været der. Grundlaget for en tilknytningsforstyrrelse var blevet grundlagt længe før, børnene kom til Danmark.

Andre forskningsresultater

I 2012 besluttede jeg mig for at undersøge, om der var internationale forskningsresultater, der påviste det samme som min undersøgelse i år 2000, eller om det var tilfældigheder i min kvalitative undersøgelse, der gjorde, at 2 ud af 7 adopterede havde en tilknytningsforstyrrelse, og at de var de ældste ved ankomsten.

Alle de undersøgelser, som jeg kunne finde via PsycINFO kom frem til det samme resultat som min fra år 2000. Howe (2003) beskriver, at mange adopterede børn har været udsat for svigt, således at de har følt sig hjælpeløse og frygtsomme i forhold til dem, der skulle yde dem omsorg, hvorved de har udviklet nogle kontrolleringsstrategier. Børnene prøver at beskytte sig selv og at sikre deres egen overlevelse ved ikke at overgive sig til den, der burde yde dem omsorg. Deres erfaringer siger dem, at det er farligt at blive draget omsorg for. Mange børn, der har været udsat for omsorgssvigt, overfører dette mønster til deres nye omsorgsgivere. De vil være i

en konstant form for overlevelsestrategi, hvor de vil overføre deres tidligere indlærte mønstre til de adoptivforældre, der gerne vil give dem omsorg og have en tilknytning til dem. Disse børn vil ikke kunne finde sikkerhed og adfærdsregulering sammen med deres nye tilknytningspersoner, og det ser ud til, at alene den sikre og omsorgsfulde måde, som adoptivforældrene benytter sig af over for børnene, i sig selv genererer angst og frygt hos dem, hvilket kulminerer i en aggressiv og kontrollerende adfærd.

Hughes (1999) påpeger, at inden et barn bliver bortadopteret, burde dets tilknytningsmønster kortlægges, således at kommende adoptivforældre vidste, hvilke problemstillinger, der knyttede sig til barnet, og hvad det i så fald ville kræve af viden og kompetencer hos adoptivfamilien, hvilke kommende tiltag og mulig fremtidig supervision, dette ville indebære, samt de forældremæssige evner, der skulle tilvejebringes, for at barnet kunne udvikle tilknytning, hvis det overhovedet skulle være muligt at danne en sikker tilknytning for sådan et barn. Jensen og Strohmeier (2004) har

fundet, at der er overensstemmelse mellem barnets alder og en undgående tilknytning, psykopatologi, depression, panik, træthed og søvnløshed i en senere alder. Disse to fastslår, at ved at bortadoptere børn under 6 måneder kan det medvirke til, at der forekommer en lavere usikker tilknytning hos den voksne adopterede.

Undersøgelserne peger således på, at måden barnet tilknytter sig på, er medvirkende til, hvorledes barnet som voksen bliver i stand til at danne relationer og at begå sig i sociale sammenhænge. En undersøgelse af Dahl og Dahsegg (1999) viste, at dyssocial personlighedsstruktur må betegnes som en meget alvorlig lidelse med en dårlig langtidsprognose i forhold til „helbredelse“.

Det må derfor antages at være vigtigt at finde de truede børn så hurtigt som muligt og at få dem diagnosticeret, således at en realistisk handleplan kan iværksættes og derved mindske risikoen for, at børnene udvikler en dyssocial personlighedsstruktur. Hughes (1999) mener, at et forældreskab, hvor et barn er inde i et tidligt frustreret udviklingsforløb, er meget vanskeligt og der-

REFERENCER

- Ainsworth, M. D. & Salter. (1985): Patterns of Infant-Mother Attachment: Antecedents and Effects on Development. *Bulletin of The New York Academy and Medicine*, 61, 771-791.
- Bowlby, J. (1988): *A Secure Base. Clinical Applications of Attachment Theory*. London: Routledge.
- Chatham, M. L. (2008): Early predictors of disinhibited attachment behaviors among internationally adopted children. *ProQuest Information & Learning*.
- Diderichsen, A. & Thyssen, S. (1991): *Omsorg og udvikling*. København, Danmarks Pædagogiske Institut.
- Howe, D. (2003): Attachment disorders: Disinhibited attachment behaviours and secure base distortions with special reference to adopted children, *Attachment & Human Development*, 5, 265-270.
- Howe, D.; Fearnley, S. (2003): Disorders of Attachment in Adopted and Fostered Children: Recognition and Treatment, *Clinical Child Psychology and Psychiatry*, 8, 369-387.
- Hughes, D.A (1999): Adopting Children with Attachment Problems, *Child Welfare*, 78: 541-560.
- Jensen, H. S. (2004): Adult adoptee attachment and psychopathology: Impact of age at adoption and disclosure, preplacement history, and family communication. *ProQuest Information & Learning*.
- Juffer, F. & Rosenboom, L. G. (1997): Infant-mother attachment of internationally adopted children in the Netherlands, *International Journal of Behavioral Development* 20, 93-107.
- Pugliese, M., Cohen, N. J., Farnia, F., & Lojkasek, M. (2010): The emerging attachment relationship between adopted Chinese infants and their mothers. *Hincks-Dellcrest Centre, University of Toronto, Canada*.
- Munch, A. (2000): *Almindelig og afvigende/forstyrret udvikling hos adoptivbørn belyst ud fra kvalitative interviews*. Århus: Danmarks Lærerhøjskole.
- Niemann, S. & Weiss, S. (2011): Attachment Behavior of Children Adopted Internationally at Six Months Post Adoption, *Adoption Quarterly*, 14, 246-267.
- Rygård, Niels Peter (2000): *Tilknytningsproblemer hos adoptivbørn*. www.adoption.dk
- Singer, L. M.; Brodzinsky, D. M.; Ramsay, D.; Steir, M.; Waters, E.: (1985): Mother-Infant Attachment in Adoptive Families, *Child Development*, 56, 1543-1551.
- Stern, D. N. (1997): *Moderskabskonstellationen. Et helhedssyn på psykoterapi med forældre og børn*. København: Hans Reitzels Forlag.
- WHO, ICD-10 (1998): *Psykiske lidelser og adfærdsmæssige forstyrrelser. Klassifikation og diagnostiske kriterier*. København: Munksgaard.
- Winnicott, Donald W. (1990): *Leg og virkelighed*. København: Hans Reitzels Forlag.

for kun burde finde sted med fuld viden om problemets rækkevidde og med en vilje fra adoptivforældrenes side af til at tage imod og involvere sig i denne udfordring.

Konklusion

Ud fra dette ser det ud til at være af største vigtighed at sikre omsorgen og tilknytningen for de børn, der (også) skal bortadopteres, og at der burde være en udførlig beskrivelse af lige netop den del til adoptionsformidlerne og adoptanterne, således at alle vidste, hvad barnet havde været udsat for. Adoptanterne burde desuden også have den indsigt og mulighed for at kunne sige til og fra i forhold til tilknytningsvanskeligheder, da det ikke er ønskeligt hverken for barnet eller familien af få et barn, de ikke har mulighed for at kunne støtte eller svært ved at støtte og

svært ved at få til at tilknytte sig. Dette vil i alle tilfælde være ulykkeligt for både barn og familie.

Det vurderes ligeledes at være af største vigtighed at afdække de kommende adoptivforældres egne relationelle kompetencer, således at børn bliver adopteret til forældre, der er i stand til at varetage omsorgen og tilknytningen til barnet. Samfundsmæssigt og almenmenneskeligt ser det ud til at have alvorlige konsekvenser, hvis tilknytningen ikke er intakt. Børn, der som voksne har en dyssocial personlighedsstruktur, kan blive en bekostelig affære for samfundet, samtidig med at det skaber utryghed og usikkerhed, idet gængse normer og regler ikke accepteres. Dette gælder ikke bare for adoptivbørn, men også for omsorgssvigtede børn i samfundets andre familier. Det tidlige mor-barn-forhold/ tilknytning bør

derfor være et fokuspunkt både for adoptionsformidlerne, men også i kommunernes forebyggende arbejde, således at der vil kunne blive handlet meget tidligt på børn med omsorgssvigt.

En særlig tak til:

En særlig tak skal rettes til professor Ask Elklit, Videnscenter for Psykotraumalogi, Syddansk Universitet, Odense, for inspiration, hjælp og støtte i processen med skrivning af denne artikel samt min dejlige datter, der igennem sit 26-årige liv har været mig en evig kilde til glæde og inspiration med sit altid glade og vindende væsen, sit vid, positivitet og engagement, og som også i denne situation har bistået med snak og gennemlæsning, og som jeg var så heldig at lære at kende, da hun var bare 11 uger gammel. ■

BOGANMELDELSE af journalist Sanne Berglund Thor

Den nænsomme anbringelse, 3. udgave

Forfatter: Inger Thormann
og Charlotte Guldborg
Forlag: Hans Reitzels Forlag
Udgivet: Oktober 2011

Hjælp til barnets skift af bosted

Sagsbehandlere og andre arbejdere med kontakt til børn får gode råd og en opskrift på at gøre det nemmere for et barn at blive tvangsfjernet. To garvede sværvægtede deler ud af deres erfaringer til gavn for både barnet og systemet

To drenge på to og fire år får ikke et ord til forklaring af, hvorfor to betjente pludselig står i deres hjem, holder deres mor, mens to fra socialforvaltningen river dem ud af armene på moren, kører væk og lægger drengene af på Skodsborg Observations- og behandlingshjem. En hjerteskræende scene fra Den nænsomme anbringelse og et bevis på, at Danmark i moderne tid også udfører handlinger, som har vidtrækkende konsekvenser for børnene. De to drenge ankommer til deres nye opholdssted i choktilstand.

Forfatter Inger Thormann er psykolog med 30 års erfaring fra Skodsborg, og Charlotte Guldborg var forstander på den nu lukkede døgninstitution. De skriver: „Beskrivelserne af de to socialcenterrepræsentanters reaktion på den sindsoprivende afhentning af børnene bekræfter til fulde, at de i virkeligheden ikke har anet, hvordan de skulle gribe denne yderst ømfindtlige opgave an.“

For de medarbejdere, der beskæftiger sig med børn og gerne vil vokse fagligt, er der en opskrift i bogen på side 125 *Værd at huske i omsorgen for det barn, der skal ændre opholdssted*. I det hele taget bliver idealet beskrevet i bogen, så man ikke er i tvivl om, hvordan man bedst hjælper barnet i forskellige situationer. Også idealet for, hvordan flere faggrupper arbejder sammen, beskrives, hvilket er en af de store udfordringer i børnesager i dag med misbrugsfamilier, nomadefamilier og andet.

Bogen er rigt illustreret med eksempler som det ovenstående med de to tvangsfjernede drenge – eksempler, som i nogle tilfælde gør enhver dansker flov over, at vi ikke gør det bedre, og det på trods af, at lovgivningen netop vægter, at det skal foregå på den mest nænsomme måde for barnet.

Forfatterne introducerer også begrebet formaliseret ansvarsløshed: „Formår vi ikke at etablere et forum af gensidighed og indlevelse (empati), bidrager både det formelle system og forældrene til, at barnet efterlades i et livsrum af diskontinuitet ...“

Lad bogen være en hjælp til, at vi i Danmark kommer over „dikke-dikke-tiden“, når vi har med babyer at gøre og begynder at tale med barnet i stedet for. Alle, der beskæftiger sig med mennesker, kan blive klogere af at læse bogen.

Den nænsomme anbringelse er skrevet i et nemt forståeligt sprog. Forfatterne kunne have valgt et langt mere dramatisk sprog,

men må roses for at holde det sagligt og fagligt på de 142 sider. Bogens 16 kapitler beskriver forskellige børns historier og tager udgangspunkt i FN's børnekonvention. Derudover er der beskrivelser af de ting og forhold, som har betydning for en vellykket overgang til et andet bosted. Hvert kapitel har et juridisk afsnit, hvori det beskrives, hvordan lovgivningen er overholdt, eller om der er handlet lovstridigt.

Bogen indeholder en gennemgribende opdatering i forhold til Barnets Reform, anbringelsesreformen og adoptionslovgivningen, idet bogen er tredje udgave nu med caseeksempler på børn med anden etnisk baggrund.

Bogen er en gave til dem, som elsker at blive bedre til at arbejde med mennesker, og tænker man på den aktuelle debat om, hvordan man håndterer anbringelsessager i kommunen, bør bogen ende som en bestseller. ■

Netværksgruppen:

Adopteret fra Colombia

Af Anna Carolina G. Nielsen

Lørdag den 18. maj var der planlagt stor sommerfest i København for alle medlemmer af gruppen „Adopteret fra Colombia“, en netværksgruppe startet på Facebook af Fabiola Christensen for nogle år tilbage. En af gruppens administratorer (Tatiana Bentsen) stod for at arrangere sommerfesten, og der var lagt op til en spændende, sjov og festlig dag.

Da alle i gruppen ved, at sydamerikanere, særligt colombianere, ikke er så gode til at ankomme på et bestemt tidspunkt, så var der sat hele 1,5 time af i programmet til dagens første punkt, 'ankomst af medlemmer'. Dette lange tidsspænd skyldtes, at flere af gruppens medlemmer gerne ville nå forbi karnevallet i København, hvor nogle af gruppens medlemmer skulle optræde i folkloredansgruppen Colombia Viva.

Rejseforedrag og selskabslege

Efter ankomsten var det tid til foredrag med Camilio, som fortalte om sin rejse til Colombia. Det var spændende, og folk lyttede interesseret til hans fortælling.

Næste punkt stod på 'aktiviteter og selskabslege'. Gruppen består af folk fra hele Danmark, og aldersmæssigt spænder vi os fra ca. 12-40 år. Vi bliver hele tiden flere og flere i gruppen, så der er der altid nye mennesker at lære at kende. For at give alle en mulighed for at lære hinanden godt at kende

gik aktiviteten ud på at, der blev dannet to rundkredse, den ene rundt om den anden, hvor man så på skift „speed-datede“ hinanden i to minutter. Det var en god måde hurtigt at komme ind på livet af mange af de 49 fremmødte til arrangementet.

Da aktiviteten var ovre, var der mulighed for at slappe af i det gode vejr og snakke om løst og fast. Der er årligt 6-7 arrangementer i Colombiagruppen spredt godt ud i det ganske (danske) land, og da alle ikke møder op hver gang, kan der ofte gå god tid imellem, at man møder de samme mennesker. Derfor kan det første stykke tid af arrangementerne godt blive brugt på at genopfriske tidligere bekendtskaber, men bestemt også at få nye.

Det gode ved gruppens arrangementer er den åbenhed, man bliver mødt med. Hvad end ens baggrund er, så bliver der taget imod én med åbne arme. Det, der samler os på tværs af vores forskelligheder, er den skelsættende begivenhed, at vi er blevet adopteret fra samme land. Og det at være blandt mennesker med samme ophav skaber en helt særlig og ubeskrivelig stemning, som kan være svær at forstå for ikke-adopterede. Og det er her, disse netværk kan noget helt særligt, for det giver unge som gamle adopterede muligheden for nogle få gange om året at være blandt mennesker, der på én måde er ligesom én selv (måske endda ligner én) og på den anden

side er helt anderledes. Det skaber et unikt bånd, som for nogle adopterede er meget vigtigt i deres liv, mens andre ikke har behov for disse netværk. Det er for adoptivbørn/unge/voksne som for alle andre mennesker – vi kommer i mange udgaver.

Salsa som overraskelse

Så blev der tid til dans. To søde salsadansere ankom til festen og satte gang i vores latino-salsa-hofter. Vi fik lært de helt basale salsatrin, som til sidst endte ud i en flot fællesdans. På grund af den varme dag og de hotte salsarytmer kom der sved på panden, så efter dansen havde alle brug for en pustepause og noget koldt at drikke.

Lækker aftensmad fulgte, og alle tog godt for sig. Under middagen blev der hygget og talt igennem om dagens oplevelser. Da alle havde spist op, var det tid til at kridte danseskoene, og som de latinoer, vi nu er, så blev der fyret godt op for sambarytmerne. Efter nogle gode timer måtte nogle tage den lange vej hjem mod Jylland og Fyn, mens andre tog videre i byen. Alt i alt en rigtig hyggelig dag i selskab med flotte colombianere.

Gruppen vokser og vokser, og medlemstallet er nu på 600 medlemmer, og der kommer (forhåbentlig) flere til. Næste arrangement i gruppen ligger allerede på tegnebrættet i juli, og alle adopterede fra Colombia er velkomne! ■

HVEM SKAL HAVE ADOPTIONSPRISEN 2013?

Adoptionsprisen gives for en ekstraordinær indsats for adopterede eller deres familier. Det kan være en indsats inden for eksempelvis politik, forskning, oplysning, rådgivning eller andet. Der skal være tale om en indsats, der har gjort en positiv forskel for adopterede eller vil kunne komme til at gøre det på længere sigt. Prismodtageren kan være en person, en gruppe eller en organisation – gerne én der har bidraget til at sætte adoption og adopteredes vilkår på dagsordenen i en bredere sammenhæng.

Adoptionsprisen er tidligere givet til:

- Læge Grete Teilmann for hendes banebrydende arbejde med tidlig pubertet hos adoptivbørn.
- Psykolog Lars von der Lieth for hans livslange forskning, formidling og rådgivning inden for adoptionsområdet.
- Psykolog Susanne Høeg for hendes mange initiativer og aktiviteter inden for rådgivning af adoptivfamilier.

- Psykolog Niels Peter Rygaard for hans faglige engagement i tilknytningsproblemer og ikke mindst hans store, uegennyttige arbejde i projekt Fair Start at uddanne personalet på børnehjem i hele verden.

Hvis du har et forslag til, hvem der skal have Adoptionsprisen i 2013, bedes du senest den 1. oktober 2013 sende forslaget sammen med en kort motivation til

adoptionsprisen@adoption.dk

Nogle af de glade deltagere på stranden ved Frederiksværk.

Rumænen, rouladeræs og råhygge

Bølgeskulp og havluft. Det var fredag eftermiddag, og vores kasserer, Johanna, og undertegnede var på færgen på vej mod Sjællands Odde. Rejsen gik til Frederiksværk, hvor 15 unge samledes i en weekend i maj.

Fredag aften blev brugt på at hygge og til at gå på opdagelse. Vi startede med en lille gåtur ned til vandet.

Derefter gik vi hjem og snakkede om løst og fast. Der blev lavet en masse sjov. Det er noget af det bedste ved ASU. Vi kan være unge adopterede sammen, som snakker om adoption – men vi kan også bare være unge! Og være unge sammen. Snakken gik, og det blev efterhånden sent.

Lørdag morgen startede med morgenmad. Folk var lidt klatøjede og småtrætte, men en god kop kaffe og lidt morgenmad kan kvikke selv den sløveste teenager op.

Solen skinnede, og vejret var skønt. Vi sad og nød hinandens selskab. Det var så hyggeligt, og alle nød det varme vejr, men satte også pris på en lille brise i ny og næ.

Sjove aktiviteter

Lørdag eftermiddag legedes der en ballonleg, hvor ballonerne skulle sprænges så hurtigt som muligt – ved hjælp af vores bagdele!

Sociale aktiviteter er sjove og giver anledning til en masse sjov og spas. Det er en god måde at lære hinanden at kende på og få afprøvet (og krydset) nogle grænser. Samtidig er det også en rigtig god måde at få skabt noget kontakt mellem nye og gamle medlemmer. Til dette arrangement havde vi fem førstegangsdeltagere, hvilket er rigtig glædeligt. De skulle naturligvis også have en chance for at lære de andre at kende.

Foredrag om Rumænien

Frokosten blev tilbragt i det fantastiske vejr, og eftermiddagen bød på et spændende oplæg.

Ionut-Tudor Maries er rumænsk udvekslingsstuderende i Danmark. Han har læst MMC på Århus Universitet og læser nu IT i København. Derudover er han med i en forening for rumænske udvekslingsstuderende i Danmark. Ionut fortalte med et godt og interaktivt slideshow om Rumæniens natur og landskab og om diverse seværdigheder. Vi lærte blandt andet, at verdens næststørste bygning ligger i hovedstaden Bukarest og huser det rumænske parlament. Han fortalte om det rumænske uddannelsessystem, om Bukarest og om tiden under det kommunistiske regime. Vi havde en god og lang debat om EU, fattigdom, kriminalitet og økonomi. En øl koster 6 kr. – for en halv liter!

Vi sluttede af med et mindre sprogkursus, så alle nu kan sige „numelo meu este

Har vi mon din e-mailadresse?

Vi har en stor udfordring i foreningen, idet vi mangler rigtig mange e-mailadresser på vores medlemmer.

Nogle af jer tænker måske „Hvad skal A&S bruge vores e-mailadresse til?“ Til det kan vi oplyse, at mange af lokalforeningerne rundt omkring i landet sender deres nyhedsbreve ud til medlemmerne pr. e-mail, idet det efterhånden koster så mange penge i porto at sende nyhedsbrevet som almindelig post, og lokalforeningerne vil hellere bruge penge på gode og spændende arrangementer end på porto!

De medlemmer, som vi ikke har en aktiv e-mailadresse på, får ikke disse nyheder og får måske heller ikke at vide, hvilke arrangementer, der er i lokalforeningen, idet det ikke altid er alle arrangementer, der annonceres i medlemsbladet, ligesom man heller ikke får at vide, hvad der ellers sker i lokalforeningen.

Nogle af jer har været medlemmer i mange, mange år – ja helt fra dengang, hvor man hverken havde en PC eller en e-mailadresse, mens andre af jer har oplyst e-mailadressen til os ved indmeldelsen, men har sidenhen skiftet e-mailadresse og har ikke husket at give os besked om det.

Vi appellerer derfor til, at I hurtigst muligt sender jeres e-mailadresse til os.

Ud over e-mailadressen vil vi bede jer oplyse følgende:

- Medlemsnummer (se bag på bladet).
- Navn.
- Adresse.
- Telefon- og mobilnummer (hvis det er ændret siden indmeldelsen).
- Hvilken lokalforening I hører til. (Er I i tvivl om, hvilken lokalforening I hører til, så skriv hvilken kommune I bor i).

Ønsker I ikke at modtage nyhedsbreve pr. e-mail, måske fordi jeres børn er blevet så store, at I ikke længere har behov for at deltage i arrangementerne, men blot ønsker at modtage vores medlemsblad, så skriv alligevel til os og fortæl det, for så ved vi, at vi ikke skal bruge mere tid på at indhente jeres e-mailadresse!

Oplysningerne skal sendes til medlemsadm@adoption.dk

På forhånd mange tak for hjælpen!
Mvh. Hovedbestyrelsen

(navn)“ eller „te iubesc“, som betyder „jeg elsker dig“.

Vi var rigtig glade for at have besøg af Ionut, og vi er alle klar til at rejse til Rumænien i den nærmeste fremtid!

Rouladeræs

Efter aftensmaden gik vi udenfor for at lave lidt sport. Det blev afholdt rouladeræs, hvor holdene var opdelt efter fødeland. Det er noget af det sjove i ASU – der er mange lande repræsenteret, og deltagerne går meget op i deres hold. Team India fik lavet en lille dans som slogan, og Team Rumænien havde et slagord, som på dansk betyder mønter. Vinderen af rouladeræset blev Team India.

Mediestormen

Vi fik også snakket om den voldsomme mediestorm, som har præget vores hverdag. Nogle har valgt at trække sig fuldstændig fra debatten, da den efterhånden er blevet for usaglig og voldsom. Vi har alle forståelse for de såkaldte ulykkelige adoptioner, men vi savner alle den gode historie om adoption. Det er rigtigt hårdt at være vidne til at se vores familieform blive kritiseret så voldsomt. Det var godt at få snakket igen-

nem, men samtidig var det også rigtig vigtigt, at det ikke fyldte alt for meget. I denne weekend var der som adopteret mulighed for at slippe lidt væk fra hele debatten. Det var rart at kunne lade op.

Senere blev der grillet pølser og skumfiduser, og de næste timer blev brugt udenfor. Derefter blev der set Eurovision Song Contest, og nationalfølelsen slog til. På trods af massiv søvnmangel blev udsendelsen set til slut, og vi gik alle til ro med en

Undervisning i rumænsk.

god fornemmelse i maven, da Danmark jo vandt.

Det bedste ASU-arrangement

Søndag var en stille og rolig dag, alle var rigtig trætte og fulde af indtryk. Nævnelsesværdigt er dog, at evalueringen var rigtig positiv. Alle var glade og tilfredse. Selvom vores program blev ændret en del, var vi godt aktiveret og havde altid noget at lave, specielt på grund af det gode vejr. Det var naturligvis ærgerligt og beklageligt, at vi ikke havde oplæg om Indien og Colombia som planlagt, men vi kan ikke altid være herre over tingene.

Med frygt for at gentage mig selv fra sidste artikel om vores generalforsamling, vil jeg vove at påstå, at dette var det bedste ASU-arrangement.

Jeg er en glad og tilfreds formand. Jeg er stolt over, at vi endnu en gang har haft et godt arrangement og skabt et frirum for unge adopterede. Weekendens var en succes!

På vegne af Adoption & Samfund – Ungdomsbestyrelse

Ina Dulanjani Dygaard, Formand

Invitation til generalforsamling og foredrag

Tirsdag den 8. oktober 2013 kl. 18.30 - ca. 21.30 i gymnastiksalen på Roskilde Private Realskole,
Dronning Margrethes Vej 6, 4000 Roskilde. Indgang via vejen Munkebo!

Dagsorden til generalforsamlingen ifølge foreningens vedtægter

1. Valg af dirigent.
2. Valg af to stemmetællere.
3. Valg af referent.
4. Bestyrelsens beretning.
5. Forelæggelse og godkendelse af regnskab.
6. Indkomne forslag (eventuelle forslag skal være formanden i hænde senest 14 dage før generalforsamlingen).
7. Valg af bestyrelse.
På valg er: Lene Borg (ønsker genvalg).
8. Valg af delegerede til landsforeningens generalforsamling (afholdes den 2. nov. 2013 i Fredericia).
9. Valg af revisor samt suppleant for denne
10. Birgitte Løvenhorst (ønsker genvalg).
11. Catarina Astrup (ønsker genvalg).
12. Eventuelt.

Foredrag „Det narrative perspektiv på adoptivbørns fortællinger“

Efter generalforsamlingen er der kl. ca. 19.30 foredrag af cand. psych. aut. og specialist og supervisor i psykoterapi og organisation og arbejdspsykologi Anne Saxtorph med emnet: „Det narrative perspektiv på adoptivbørns fortællinger“ – en invitation til at forstå, hvordan barnet bliver styrket i sin identitet.“

Det narrative perspektiv bygger på en ide om, at vi fortæller om os selv for at få organiseret vores livserfaringer. Vi laver løbende redigeringer af vores erfaringer og dermed os selv, og jo ældre vi bliver, jo mere komplekse bliver vores fortællinger om os selv. Børn stiller med alderen sig selv flere og flere spørgsmål om, „hvem de er“. Hvad skal være vores svar?

- Du er en pige med brune øjne, som jeg elskede den dag, jeg så dig.
- Du er drengen med de bedste ben, som kan spille fodbold som ingen andre.
- Du er den smukkeste asiatiske pige, og ingen er så klog som dig.
- Du er min indianer, og dit lange sorte hår klæder din skole-rygsæk på ryggen.

Det er gratis at deltage, men af hensyn til det praktiske arrangement bedes bindende tilmelding ske til formanden, Lene Borg, pr. e-mail: Lene.Borg.2B@gmail.com senest den 30. september 2013. Medlemmer fra andre lokalforeninger må gerne deltage, men har ikke adgang til generalforsamlingen.

Bestyrelsen LF Midt- og Vestsjælland

Thilde Ngan og Sebastian Zhao, begge 4 år, bygger sandslotte på Mallorca. Thilde er født i Vietnam, Sebastian er født i Kina.

Olivia 2,5 år nyder det i haven. Olivia er født i Vietnam.

Carl, 8 år, født i Sydkorea, tager en pause fra en omgang boldspil.

Landegruppe Bolivia

BOLIVIATRÆF 2013

Kom og vær med til træf på Nordisk Lejrskole i Hillerød fra fredag den 6/9 kl. 17.00 til søndag den 8/9 kl. 11.00.

Træffet er for alle, der har eller venter børn fra Bolivia, og som har lyst til at tilbringe en weekend med rart og sjovt samvær med andre familier, og med gode indslag for både store og små børn og voksne.

Program kommer på hjemmesiden:
www.landegruppe-bolivia.dk omkring den 1/6.

Tilmeldingsfrist den 1/8 til hbmi@mail.dk.

Ved eventuelle spørgsmål, ring til Hans på 48 21 08 19.

Temanummer om

Skriv om dine erfaringer om adoption og mad.

Mad er bl.a. et symbol på kærlighed og omsorg. Gennem mad og måltider opbygges gradvist et tilknytningsforhold mellem barn og forældre. Nogle adoptivbørn reagerer uforholdsmæssigt voldsomt, hvis maden mangler, og andre kan helt afvise at spise. Nogle børn er underernærede, når de bliver adopterede, og det kan være en udfordring at få barnet til at spise, eller barnet overspiser eller gemmer mad af angst for, at der ikke skal være nok.

Nogle børn får tilvænningsproblemer med kosten, når de skifter land, og atter andre tåler ikke særlige madvarer fx laktose.

Mad er også kilde til velvære og nydelse. Måske har dit barn en særlig livret fra sit oprindelsesland, som det bliver ved med at holde fast i. Og måske er det blevet hele familiens livret. Del også gerne jeres yndlingsopskrift med læserne.

Send dit bidrag til
bladet@adoption.dk

Mad & drikke

BULGARIENTRÆF 2013

30. august – 1. september
Røsnæsvej 225 A, 4400 Kalundborg

Træffet starter fredag den 30/8 kl. 16.00.
Søndag den 1/9 kl. 16.00 tager vi afsked med hinanden
– efter et forhåbentlig godt træf.

- Tre dage med hygge, samvær og sjov for alle aldre.
- God mad, som vi selvfølgelig laver sammen.
- Bulgarienforeningens generalforsamling.
- Udveksling af erfaringer og gode diskussioner.
- Festmiddag lørdag med bulgarsk inspireret menu.

Der er mulighed for at deltage i hele træffet (med overnatning)
– eller kun at deltage i dele af træffet.

Priser:

Medlem af foreningen		Ikke medlem	
Fre-søn	1.100 kr.	Fre-søn	1.300 kr.
Fre-lør	1.000 kr.	Fre-lør	1.200 kr.
Lør-søn	1.000 kr.	Lør-søn	1.200 kr.
Kun lørdag	700 kr.	Kun lørdag	800 kr.
Eneadoptanter			
Fre-søn	550 kr.		
Kun lør	350 kr.		

Tilmelding til træffet:

Inger Lund Sørensen, e-mail: inger_soerensen@mail.dk, tlf. 45 93 80 06 eller Anna Maria Poulsen, e-mail: amfp57@gmail.com tlf. 28 29 26 18.

Husk at anføre antal voksne/børn – og hvilke dage, I deltager. Samtidig med tilmeldingen skal deltagergebyret indbetales på vores konto i Nordea Bank, reg.nr. 2340 kontonr. 4377 220 795.

Sidste frist for tilmelding er den 15. august.

GENERALFORSAMLING I BULGARIENFORENINGEN

Lørdag den 31. august kl. 10.30

Dagsorden ifølge vedtægterne.
Forslag til generalforsamlingen skal være formanden
i hænde senest 14 dage før generalforsamlingen.

ADOPTION & SAMFUND Lokalforeningen Københavns Omegn

Generalforsamling

Søndag den 29. september 2013 kl. 14.00-16.00
Trongårdsvej 13 A, 2800 Kgs. Lyngby

Ud over selve generalforsamlingen, hvor der vil blive serveret kaffe/te og kage, vil der være plads til at gå en tur i Dyrehaven sammen med børnene. Til dem, der har lyst til det, mødes vi kl. 13 foran den røde port ved Hotel Fortunen.

Vi glæder os til at se dig i din lokalforening. Støt op om foreningens arbejde. Hvis du bor i: Albertslund, Ballerup, Brøndby, Gentofte, Gladsaxe, Glostrup, Herlev, Hvidovre, Høje-Taastrup, Ishøj, Lyngby-Taarbæk, Rødovre eller Vallensbæk, tilhører du lokalforeningen Københavns Omegn.

Kom og få indflydelse på, hvad der skal foregå i din lokalforening – vi glæder os til at se dig. Det eneste, du gerne må gøre, er at sende en uforpligtende forhåndstilmelding til koebenhavnsomegn@adoption.dk senest den 20. september 2013.

Dagsorden:

1. Valg af dirigent.
2. Valg af to stemmetællere.
3. Valg af referent.
4. Bestyrelsens beretning.
5. Forelæggelse og godkendelse af regnskab.
6. Valg til bestyrelsen – den nuværende bestyrelse genopstiller.
7. Indkomne forslag (forslag skal være bestyrelsen i hænde senest den 10. september 2013).
8. Valg af delegerede til landsgeneralforsamlingen.
9. Valg af revisor og suppleant.
10. Eventuelt.

Mange hilsner
Bestyrelsen i Lokalforeningen Københavns Omegn

„Ser du mig“ Det adopterede barn i skolen

Kom til temaeftermiddag om skolestart.

Lørdag den 14. september 2013 fra kl. 13.00 til 16.30.

Vi arbejder på at finde egnede lokaler i/ved Odense.

På opfordring fra flere medlemmer har vi inviteret familierapeut Michel Gorju, der er tilknyttet som PAS-konsulent samt kursusleder ved de adoptionsforberedende kurser.

At starte i skole er for de fleste børn et stort skift i deres liv. For det adopterede barn er det endnu et skift blandt alt for mange i et kort og turbulent liv.

I mit daglige arbejde som PAS-konsulent møder jeg ofte daginstitutioner og skoler, som oplever, at det er svært at afkode og forstå det adopterede barns reaktioner. Måden, vi møder det adopterede barn på i skolen, kommer til at betyde, om det bliver udvikling eller en ny smertefuld oplevelse af „ikke at blive set og forstået som den jeg er“.

Foredraget sætter fokus på, hvordan vi som forældre, institution og skole kan forstå adoptivbarnets reaktioner og dermed tilrettelægge barnets skoledag således, at vi støtter barnet i at få udbytte og en positive oplevelser af skolen.

Alle er velkomne, også personale fra skoler og andet interesseret personale, der arbejder med børn i dagligdagen. Der vil blive serveret kaffe/te og noget mundgodt i løbet af dagen. Der bliver mulighed for at købe vand.

Pris: Kun 150 kr. for medlemmer af Adoption & Samfund og 200 kr. for ikke-medlemmer.

Yderligere oplysninger: Sanne Pedersen på telefon 20 47 02 35 eller mail mai.lan@mail.dk.

Tilmelding og betaling: Senest onsdag den 4. september 2013 til Ulla Gehlert på mail usgehlert@yahoo.dk eller på tlf. 66 15 10 98. Oplys medlemsnummer og lokalafdeling ved tilmelding. Beløbet bedes indbetalt på konto 3596 3600141899 (husk navn i tekstfeltet) efter accept på tilmelding.

Generalforsamling og foredrag

Onsdag den 2. oktober 2013, kl. 18.30.

Vi arbejder på at finde egnede lokaler i/ved Odense.

1. Valg af dirigent.
2. Valg af to stemmetællere.
3. Valg af referent.
4. Bestyrelsens beretning.
5. Forelæggelse og godkendelse af regnskab.
6. Indkomne forslag.
7. Valg af bestyrelse.
8. Valg af delegerede til landsforeningens generalforsamling.
9. Valg af revisor samt revisorsuppleant.
10. Eventuelt.

Indkomne forslag skal være modtaget skriftligt (gerne på mail) af lokalforeningens formand Sanne Pedersen senest 14 dage før generalforsamlingen.

Vi har et stort ønske om nye medlemmer i bestyrelsen.

Kontakt venligst Sanne på tlf. 65 97 22 97, mobil 20 47 02 35, mail mai.lan@mail.dk, hvis I gør jer overvejelser eller har spørgsmål til dette.

Foredrag med Niels Peter Rygård, cand.psych.

Foredraget begynder efter generalforsamlingen ca. kl. 19.30.

Niels Peter Rygård vil ud fra sin store erfaring og viden holde foredrag med udgangspunkt i emnerne:

- Hvilke udfordringer har adopterede og deres familier i forhold til tilknytning?
- Hvordan kan man arbejde med dem?
- Hvordan kan man forebygge omsorgssvigt hos børn før adoptionen – om oplægsholderens internationale uddannelsesprojekt for børnehjem og plejefamilier, www.fairstartglobal.com.

Foredraget er gratis, men vi opfordrer deltagerne til at donere et beløb til Fairstartglobal (mere om dette på aftenen).

Alle er velkomne, men af hensyn til traktement vil vi bede om tilmelding til foredraget senest tirsdag den 24. september til Sanne på mail: mai.lan@mail.dk eller tlf. 20 47 02 35. Der vil blive serveret kaffe/te og kage eller andet mundgodt i løbet af aftenen.

Foredrag:

Adoptivbarnets historie, livsvilkår og udfordringer

Når barnet finder styrke og ressourcer gennem støtte og terapi

Tirsdag den 1. oktober 2013 i Holsted Sognegård,
Vestergade 15, 6670 Holsted

Foredraget handler om, hvordan adoptivbørn lever med deres historie som livsvilkår, hvordan det kan skabe udfordringer i hverdagen, og hvilke muligheder vi har for at støtte barnet.

„De første dage, uger og måneder i barnets liv kan være afgørende for, hvordan barnet er i stand til at møde sig selv og verdenen. Menneskets psyke kan holde til meget, men der er en grænse, og grænsen er nået, når problemerne bliver synlige i hverdagen.

Problemerne kan være gennemgribende for familien og dog alligevel usynlige for omverdenen. Mange adoptivbørn bærer på et stort traume, nemlig at være blevet skilt/forladt af deres biologiske forældre. Traumat, som barnet bærer i sig, sætter sig i kroppen, og kroppen husker. Traumat kan ligge som en begrænsning i barnet og hindre det i at udvikle sig med al sin energi.“

Foredraget vil også give eksempler på, hvordan barnet kan få bearbejdet traumat via terapi og derigennem finde dets styrke og ressourcer.

Arrangementet er for forældre, kommende forældre samt bedsteforældre, men pædagoger, lærere og sagsbehandlere vil også kunne få et godt udbytte.

Foredragsholderen, Solveig Lund Bech, er mor til tre børn, som er adopteret fra Danmark og fra Colombia. Hun er uddannet pædagog, psykoterapeut, spædbarnsterapeut og sandplayterapeut og har siden 1994 arbejdet med børn og forældres hverdag og udfordringer. Hun arbejder til daglig som en del af „Sundhedsteamet Søstergangen“, som har hjemme i det historiske Sct. Maria Hospital i Vejle. Hun arbejder terapeutisk med børn og voksne samt med rådgivning til familier, plejefamilier og institutioner.

Det er gratis at deltage i arrangementet. Tilmelding er nødvendig senest tirsdag den 17. september 2013 til lilian.vigtoft-jessen@adoption.dk. Skulle det blive nødvendigt at melde afbud, vil vi gerne vide det, så der bliver plads til en anden.

Med venlig hilsen
Bestyrelsen for Adoption & Samfund, LF Sydvestjylland.

Generalforsamling og foredrag

Tirsdag den 1. oktober 2013 kl. 19.00
i Holsted Sognegård, Vestergade 15, 6670 Holsted

Kom til generalforsamling i din lokalforening og støt op om foreningens arbejde. Hvis du bor i Varde, Esbjerg, Billund, Vejen eller Vejle kommune, hører du til lokalforening Sydvestjylland og kan få indflydelse på, hvad der skal foregå i DIN lokalforening.

Har du nogen ønsker og forslag til kommende aktiviteter i foreningen, vil vi meget gerne høre om dem. Som aktiv i bestyrelsen kan du være med til at føre ideerne ud i livet.

I forbindelse med generalforsamlingen vil Solveig Lund Bech, som selv er adoptivmor, holde et foredrag over emnet: *„Adoptivbarnets historie, livsvilkår og udfordringer.“* Solveig Lund Bech er uddannet pædagog, psykoterapeut, spædbarnsterapeut og sandplayterapeut. Se særskilt beskrivelse om foredraget.

Generalforsamlingens dagsorden:

1. Valg af dirigent.
2. Bestyrelsens beretning.
3. Forelæggelse og godkendelse af regnskab.
4. Indkomne forslag (skal være formanden i hænde senest den 17. september 2013).
5. Valg af bestyrelse, herunder fastlæggelse af antal medlemmer i bestyrelsen.
På valg er følgende:
Jørn K. Pedersen og Anke Herlev.
6. Valg af delegerede til landsforeningens generalforsamling.
7. Valg af revisor samt suppleant for denne.
8. Eventuelt.

Af hensyn til kaffe i pausen beder vi så vidt muligt om tilmelding til Lilian Vigtoft-Jessen på mail: lilian.vigtoft-jessen@adoption.dk
senest den 17. september 2013.

Venlig hilsen
Bestyrelsen for Adoption & Samfund, Sydvestjylland

To glade sommerbørn.

ANNONCE

ADOPTIONSRÅDGIVNING I NORDJYLLAND

Har familien adopteret eller påtænker at adoptere et barn?

Nuværende og kommende adoptivfamilier kan have uafklarede spørgsmål omkring dagligdagen og andet som adoptivfamilie. Jeg tilbyder adoptionsrådgivning i denne forbindelse. Jeg er uddannet sygeplejerske og er adoptivmor til et sent adopteret barn.

Ring og hør nærmere:

☎ 52 80 05 25

✉ kirstenadoption@sol.dk

Kirsten Næsby, Aalborg

ANNONCE

Kulturrejse til Korea

5. – 19. oktober 2013 og 4. – 18. oktober 2014

Korea Klubben tilbyder i samarbejde med Meari Travel kulturrejser henvendt til adopterede og adoptivfamilier.

Unikt og familievenligt rejseprogram skræddersyet til en gruppe på 15-20 deltagere med koreansk guide, dansk rejseleder, egen bus og kvalitetsindkvartering.

REJSE INFOMØDER

Vi afholder jævnligt infomøder om rejsen.
For yderligere information og tilmelding kontakt:
kulturrejse@koreaklubben.dk

Læs mere om kulturrejsen på: www.koreaklubben.dk

MEARIA TRAVEL
Specialist on Korea Travel

MATERIALE FRA FORENINGEN

Adoption & Samfund udgiver en række pjecer om adoption og adopterede. For eksempel: Når adoptivbørn skal passes, Adoptivbarn i klassen, Adopteret og voksen og Adoptionsrådgivning – før, under og efter adoptionen.

På www.adoption.dk under „Få råd og hjælp“ kan du se alle udgivelser fra foreningen og finde rådgivning og information om adoption generelt. Her kan du hente pjecerne som pdf, eller du kan bestille dem hos sekretaer@adoption.dk.

På www.adoption.dk kan du også læse foreningens blade, som rummer artikler og temanumre om alt fra henterejser og skolestart til sent adopterede børn.

På litteratur.adoption.dk finder du en liste med litteratur om emner med relation til adoption.

ANNONCE

Terapi til Adopterede Børn ”At bygge bro mellem fortid og nutid”

Mulighed for en gratis og uforpligtende introduktions-samtale

Konsultation i
Vejle

Tlf: 2513 0428

Medlem af Dansk Psykoterapeutforening
Solveig Lund Bech

Mor til 3 adopterede børn
Psykotereapeut Børneterapeut og Pædagog
solveigbech@gmail.com www.SolveigB.dk

25-årig au pair fra Etiopien!

Serawit Berhanu på 25 år, bosat i Addis Ababa, og søster til herboende adoptivbarn på 20 år, kunne godt tænke sig at arbejde som au pair hos en dansk familie.

Serawit har gået 9 år i skole, uddannet sig til frisør og er i gang med en handelsuddannelse, som hun er ved at afslutte. Hun har blandt andet erfaring med at passe børn, lave mad, gøre rent og vaske tøj m.m. Hun har dels arbejdet hos familier i Addis Ababa,

dels hos sudanesiske familier i Khartoum, Sudan. Serawit har lært engelsk i skolen, taler lidt arabisk og har amharic som modersmål. Serawit kan specielt tilbyde en familie med et etiopisk adoptivbarn at tale med barnet på amharic.

På www.nyidanmark.dk kan man orientere sig nærmere om reglerne for at have en au pair i huset i Danmark – og hvis I er interesserede, er I meget velkomne til at kontakte mig, Pernille Wandel, på mail: muswandel@gmail.com. Jeg er adoptivmor til Serawits søster, der netop er hjemvendt efter at have arbejdet 4 måneder som frivillig i en børnehave i Addis Ababa i Etiopien.

LOKALFORENINGER

Her finder du din lokalforening. Ikke alle har hjemmesider. Er du i tvivl om dit tilhørsforhold, så se under adresser og links på www.adoption.dk

Lokalforeninger i Region Nordjylland

Nordjylland

Else Jungersen Overbye, Parallelevvej 12, Nørhalne, 9430 Vadum

Web: <http://nordjylland.adoption.dk>

Mail: nordjylland@adoption.dk

Tlf.: 98 17 17 11

Lokalforeninger i Region Midtjylland

Gudenåen

Mona Østergård, Sanglærkevej 12, Mønsted, 8800 Viborg

Web: <http://gudenaen.adoption.dk>

Mail: gudenaen@adoption.dk

Tlf.: 86 64 61 72

Vestjylland

Charlotte Christensen, Ringkøbingvej 1, 7400 Herning

Web: <http://vestjylland.adoption.dk>

Mail: vestjylland@adoption.dk

Tlf.: 97 21 18 78

Østjylland

Jeanette Lyk, Langballevej 14, 8320 Mårslet

Mail: oestjylland@adoption.dk, tlf.: 61 28 76 63

Lokalforeninger i Region Syddanmark

Sydvestjylland

Jørn K. Pedersen, Prangeager 38, 7120 Vejle Øst

Web: <http://sydvestjylland.adoption.dk>

Mail: sydvestjylland@adoption.dk

Tlf.: 60 82 04 35

Sydøstjylland

Ulla Grau, Hydevadvej 28, 6270 Rødekro

Mail: sydoestjylland@adoption.dk

Tlf.: 74 69 38 13

Fyn

Sanne Pedersen, Lundsbjergvej 38, 5863 Ferritslev

Web: <http://fyn.adoption.dk>

Mail: fyn@adoption.dk

Tlf.: 65 97 22 97

Lokalforeninger i Region Sjælland

Sydsjælland

Pia Thomsen, Faunedalen 12, 4700 Næstved

Mail: sydsjaelland@adoption.dk

Tlf.: 31 72 01 02

Midt- og Vestsjælland

Lene Borg, Tveje-Merløse 28, 4300 Holbæk

Web: <http://midtogvestsjaelland-adoption.dk>

Mail: midtogvestsjaelland@adoption.dk

Tlf.: 59 43 92 01

Lokalforeninger i Region Hovedstaden

København

Kurt Nielsen, Dæmningen 55, 2500 Valby

Web: <http://koebenhavn.adoption.dk>

Mail: koebenhavn@adoption.dk

Tlf.: 36 16 87 25

Københavns Omegn

Elisabeth Rolffes Becker, Trongårdsvej 13A, 2800 Lyngby

Web: <http://koebenhavnsomegn.adoption.dk>

Mail: koebenhavnsomegn@adoption.dk

Tlf.: 45 88 06 01

Nordsjælland

pt. Vakant

Mail: nordsjaelland@adoption.dk

Bornholm

Hanne Nielsen, Anhøjvej 6, 3700 Rønne

Mail: bornholm@adoption.dk

Tlf.: 56 47 08 12

LANDEGRUPPER/INTERESSEGRUPPER

Bolivia

Anette Buch-Illing, buch-illing@privat.dk

Aase Wodstrup Jensen, aase.wodstrup@mail.dk

Katinka Hoydal, hoylysdal@mail.dk

<http://bolivialandegruppen.dk>

Bulgarien

Anna Maria Poulsen

amfp57@gmail.com

bulgarien.adoption.dk

Burkinagruppen

Benedikte Lohse

Kollundvej 38, 2770 Kastrup, tlf. 30 79 29 98

bmlohse@hotmail.com

burkinagruppen.dk

Colombia

Kate Nielsen

tlf. 56 14 28 16

colombialandegruppen@gmail.com

www.holagominisite.dk

Danmark

Helle Lykke

Krænkerupvej 6, 4270 Høng, tlf. 51 92 05 95

www.danskadoption.dk (mail via denne adresse)

Ecuador

Sanne Håsseris

sanne@helsingevej.dk, www.ecuadorklubben.dk

Etiopien

Jens L. Tranholm Damkjær

tlf. 86 29 20 28

jensld@mail.dk, www.etiopien-foreningen.dk

Guatemala

Anni Bech Nielsen

tlf. 47 52 77 76

Hviderusland

www.hvideruslandklubben.dk

Indien

Svend Erik Holm, tlf. 64 47 38 35

sve@holm.mail.dk

www.123hjemmeside.dk/indiengruppen

Kaliningrad/Moskva

Helle Pedersen, tlf. 97 17 31 01

Kina

Søren Lodberg

Hjortevej 17, 7100 Vejle, tlf. 60 74 12 50

formand@kinaforeningen.dk, www.kinaforeningen.dk

Landegruppe for Sydkorea

Sisse Jacobsen, Engdraget 25, 3450 Allerød

tlf. 30 23 34 08

koreatrolde@koreatrolde.dk, www.koreatrolde.dk

Nepal

Hanne og Hans Doktor

tlf. 75 65 48 36

hanne.veis@adr.dk

Nigeria

Medlemskontakt: Yvonne Hegaard Hansen

Mail: yvonnehegaard@hotmail.com, tlf. 29 64 17 04

www.nigeriaadoption.dk

Peru

Bjørn Rude Voldborg

Æblehaven 1, 3400 Hillerød, tlf. 48 25 05 95

bgv@pharmexa.com

Rumænien

Lars Birk Sørensen

tlf. 86 41 51 13

larsbirk@skylinemail.dk, www.rumania.adoption.dk

Sri Lanka (Dansk Sri Lanka Forening)

Flemming Bratved

Gårdagervej 10, 2640 Hedehusene, tlf. 46 56 30 18

flemming@bratved.dk

dansksrilankaforening@gmail.com

www.dansksrilankaforening.dk

Sydafrika

Laila Broberg

Rebekkavej 12, 1. sal, 2900 Hellerup, tlf. 61 79 48 08

landegrupesydafrika@gmail.com

www.landegrupesydafrika.dk

Thailand

Mette Juul Andersen

Vangeledet 32, 4760 Vordingborg, tlf. 21 60 19 56

vangeledet32@hotmail.com

Tjekkiet

Anne-Lise Balle

Lucernevej 16, 5210 Odense NV, tlf. 29 40 91 95

tjekkiet@adoption.dk

tjekkiet.adoption.dk

Vietnam

Jeanett Stefansen

Teglværksbakken 31, 2900 Hellerup, tlf. 35 55 78 74

jeanett.jeppe@gmail.com

www.vietnamadoption.dk

Interessegrupper

Bal Vikas Venner, Indien

Annette Havemann Linnet, tlf. 49 19 09 13

Hanne Juhl Holm, tlf. 26 36 27 23

www.balvikas.dk, info@balvikas.dk

Colombia – Fanas venner

Ulla Gehlert, Julagerævnet 22, 5260 Odense S,

tlf. 66 15 10 98, sugehlert@yahoo.dk

Eneadoptanter (GEA)

Gitta Wörtwein, tlf. 40 93 11 03

geagitta@gmail.com

Maria Thomasson, tlf. 26 25 20 22

mariath9@gmail.com

Børnehjemmet Palna, Indien

Mette Thomsen, tlf. 38 28 50 25

Gruppen af adoptivforældre til børn med handicap

Bernadette Marsh

bernadettetmarsh@gmail.com

R Å D G I V N I N G S G U I D E

Adoption & Samfund tilbyder rådgivning i alle faser af en adoption. Rådgiverne er enten faglige rådgivere med en specifik relevant uddannelse og særlig viden om adoption eller adopterede og adoptanter, som kan komme med råd baseret på deres personlige erfaringer og foreningens viden.

Rådgiverne arbejder på frivillig basis. De har tavshedspligt. De fleste rådgivere besvarer rådgivningsopkald i deres hjem.

Bemærk, at faglige rådgivere og forælderådgivere har lukket i juli. Sagsrådgiverne kan kontaktes hele sommeren. Kontakt bedst efter kl. 20.

SAGSRÅDGIVERE

Sagsrådgiverne svarer på generelle spørgsmål om adoption og rådgiver i alle faser af adoptionsproceduren fra de første overvejelser om adoption, til adoptionsbevillingen er givet.

Simple spørgsmål kan fremsendes på mail til adressen: raadgivning@adoption.dk.

For egentlig rådgivning i adoptionsager er det bedre at henvende sig telefonisk til en af rådgiverne nedenfor, især hvis det drejer sig om lidt mere komplicerede sager, f.eks.:

- Sager, hvor ansøgerne fornemmer risiko for helt eller delvist afslag på godkendelse.
- Anke- og klagesager.
- Problemer i matchningssager.
- Problemer i forhold til de formidlende organisationer.

Bente Romanoff 33 22 88 68
Janet Majlund 40 58 66 66
Mie Olesen 36 45 02 08
Annikke Kjær Hansen 35 82 35 43
Josie Köhlert 43 64 70 10

Hvis du ikke træffer nogen, så læg en besked på telefonsvareren eller send en mail.

FAGLIGE RÅDGIVERE

Rådgiverne er fagfolk, der frivilligt rådgiver inden for deres professionelle fagområde.

Læge

Besvarer spørgsmål om helbreds- og handicapforhold hos adoptionsansøgere, barn i forslag og adopterede.

Jens Bertelsen, 23 45 49 97
E-mail: musaeus@dadlnet.dk
Ida Bjerrum Bach 25 78 41 24
E-mail: ibb@dadlnet.dk

Sundhedsplejerske

Rådgiver om den gensidige tilknytningsproces og almindelige reaktionsmønstre. Hvordan hjælper man sit barn igennem overgangen fra børnehjem/plejefamilie til adoptivfamilie.

Gitte Korsholm Jørgensen 60 12 22 57
Lis Ravn 74 56 85 44
E-mail: lisl@hadarslev.dk

Pædagogisk konsulent

Rådgiver om institutionsstart, indskoling og vanskeligheder i institutioner/skoler.

Gitte Stæhr Larsen 48 24 51 55 / 31 16 69 51

Pædagog

Rådgiver om barnets/børnenes start i institution og dagpleje samt eventuelle vanskeligheder i institutionen/dagplejen.

Rie Østergaard 97 22 12 87 / 22 43 91 52
Charlotte Christensen 91 21 18 78
E-mail: charlotte@sircus.dk
Telefontid kl. 20.00 - 21.00

Speciallærer

Rådgiver, hvis der er behov for eller overvejelser om en særlig undervisningsindsats i skolen, særligt i forbindelse med omsorgssvigtede børn.

Pia Robinson 21 66 76 18
E-mail: pia-robinson@hotmail.com

Talepædagog og speciallærer

Rådgiver om tale- og sprogvanskeligheder før eller efter barnets ankomst. Sparrer evt. med den lokale talepædagog.

Irene Bjerregaard 27 12 93 07
Lise Jensen 20 96 39 00
E-mail: stinne_odder@hotmail.com

Psykolog

Rådgiver unge/voksne adopterede og adoptivfamilier. Psykologen kan medvirke til at videreføre evt. behov for længerevarende indsats til relevante behandlere og/eller instanser.

Birgit Cederholm 44 44 33 82
Ingen mulighed for at lægge besked på svarer.
Palle Vestberg 33 11 90 20 (dag)
33 32 94 07 (aften)
E-mail: palle.vestberg@psykologservice.dk
Desuden personlig henvendelse i København.

Socialrådgiver

Råd og vejledning om at samarbejde med sociale myndigheder, dvs. at finde vej i systemerne, lov og ret, herunder at forstå bevillinger og afslag. Rådgiveren kan ikke afgøre eller omstøde kommunens afgørelse, men bistå med vejledning om muligheder for at anke en afgørelse.

Lise Rytter Krogh 51 22 07 68

Socialpædagog og lektor i pædagogik

Råd og vejledning til adoptivforældre vedr. mindre dagligdags udfordringer eller større vanskeligheder vedr. opdragelse og familieliv. Telefonisk bedst efter kl. 20.30.

Jette Eriksen 36 49 84 40 / 22 54 60 53
E-mail: jee@ucsj.dk

Adoptionslinjen

Råd og vejledning om søgning af biologisk ophav; motivation, kontakt, søgningsproces samt tiden efter et evt. møde. Generel snak om det at være adopteret i Danmark.

Pt. ingen rådgiver på linjen.

FORÆLDRERÅDGIVERE

Rådgiverne er medlemmer med særlig interesse i et bestemt emne inden for adoptionsområdet.

Ventelistefrustrationer

Rådgivning, når man er i adoptionsforløbet og oplever frustrationer, fordi forløbet ikke går som forventet, eller når det er vanskeligt at klare ventetiden.

Jan og Anette Mark 51 32 39 76

Adoption af præmature børn

Rådgivning om det at få et præmaturnt barn i forslag eller at have et præmaturnt barn.

Trine Boardman 31 55 20 79

Tab af barn i forslag

Hjælp og støtte til dem, der har mistet et barn, som de har haft i forslag og været godkendt til.

Janne Skov 66 13 63 02

Anonym adoption af danske børn

Rådgivning om anonym adoption af danske børn.

Helle Lykke 51 92 05 95
E-mail: helle.lykke@gmail.com

Adoption af danske børn uden samtykke, åbne eller lukkede adoptioner

Rådgivningen er baseret på erfaringer med adoption af danske børn uden samtykke og med plejeanbringelse med henblik på senere adoption.

Iben Høgsberg 29 93 63 44
E-mail: ikh@smilemail.dk

Adoption af større børn

Rådgivningssamtaler og mulighed for kontakt til andre familier, der har modtaget større børn, som tilbyder telefonisk støtte og hjælp om de problemer, der kan være forbundet hermed.

Anne Marie Poulsen 28 29 26 18
E-mail: amfp@pbhome.dk

Teenager i hjemmet

Rådgivning til adoptivfamilier med spørgsmål og problemer vedr. børn i præpubertet og teenagealderen. For såvel forældre som unge.

Inger Sørensen 45 93 80 06
E-mail: inger_soerensen@mail.dk

Skoleproblemer

Rådgivning i forbindelse med vanskeligheder knyttet til den adopteredes skolegang.

Janet Majlund 40 58 66 66
E-mail: janetmajlund@hotmail.com

Eneadoptanter/GEA

Rådgiver eneansøgere før/under/efter godkendelse og efter hjemtagelse af barn. GEA har også faglige rådgivere. Tilbyder desuden hjælp til opstart af samtalegrupper når som helst i adoptionsprocessen.

Maria Thomasson 26 25 80 22
E-mail: mariath9@gmail.com
Signe Hindsberger 23 31 01 20
E-mail: signhind@post7.tele.dk

ADOPTIONSKALENDER

Husk, du er altid velkommen til at deltage i et arrangement i andre lokalforeninger end din egen

Dato	Tid og sted	Arrangement	Arrangør/kontakt
16.06.2013	Kl. 10.00 – 14.00 Vi mødes på P-pladsen, Vindingevej 201, 4000 Roskilde	Find dit indre legebarn frem! Kom og være med til en social dag i Hedeland, hvor vi byder på pizza til alle, og hvor både børn og voksne har mulighed for at prøve de mange legeredskaber, der findes på området.	LF Midt-og Vestsjælland Pris: Gratis. Tilmelding senest 7/6 2013 til Britt Jørgensen: britt_joergensen@live.dk
26.6.2013	Hele dagen Nordlys, Almindsvænget 4, 8600 Silkeborg	Adoptionskursus med PAS-konsulent Gitte Frost Målgruppe: Forældre, bedsteforældre, pædagoger, lærere, sundhedsplejersker, plejepersonale og plejeforældre.	Nordlys Tilmelding: Nordlys' kontor tlf. 86811081
30.8. – 1.9.2013	Røsnæsvej 225A, 4400 Kalundborg	Bulgientræf og generalforsamling	Bulgarienforeningen Inger Lund Sørensen: inger_sorensen@mail.dk, tlf. 45938006 eller Anna Maria Poulsen: amph57@gmail.com, tlf. 28292618
8.9.2013	Kl. 17.00 – 11.00 Nordisk Lejrskole, Hillerød	Boliviatræf 2013	Bolivialandgruppen Tilmelding: hbmi@mail.dk Info: Hans, tlf. 48210819
13.9. – 15.9.2013	Kl. 18.00 – 14.00 Start og sluttidspunkt er estimeret.	Generalforsamling og træf 2013 De fælles aktiviteter og generalforsamlingen vil blive afholdt om lørdagen, og man deltager i det omfang, man ønsker.	Landegruppe for Sydkorea Mere info om tilmelding m.v.: www.landegruppe-sydkorea.dk
14.9.2013	Kl. 14.00 – 16.30 Odense	Temaeftermiddag „Ser du mig“ – det adopterede barn i skolen v/familie terapeut, PAS-konsulent og kursusedler ved de adoptionsforberedende kurser Michel Gorju.	LF Fyn Sanne Pedersen tlf. 20470235 eller e-mail: mai.lan@mail.dk. Pris: 150 kr. (medlem), 200 kr. (ikke-medlem). Konto 3596 3600141899. Tilmelding/betaling senest den 4/9 2013: Ulla Gehlert: usgehlert@yahoo.dk, tlf. 66151098.
28.9.2013	Kl. 10.00 – 18.00 Sted oplyses senere.	Bedsteforældrekursus for bedsteforældre og andre nære relationer Se nærmere på: www.adoptionsraad.dk	Familie terapeut Michel Gorju, tlf. 30244764, psykoterapeut MPF, Karen Fabricius Hansen tlf. 26284213
29.9.2013	Kl. 14.00 – 16.00 Trongårdsvej 13A, 2800 Kgs. Lyngby	Generalforsamling og gåtur i Dyrehaven	LF Københavns Omegn koebenhavnsomegn@adoption.dk

Se flere detaljer om arrangementerne på <http://kal.adoption.dk>
Optagelse til kalenderen: kalender@adoption.dk

Forkortelser: HB = Hovedbestyrelsen, LF = Lokalforening

Willum, 10 mdr., født i Sydafrika.